

Kasdien vis daugiau žmonių iš Ukrainos prieglobstį nuo karo baisumų randa mūsų šalyje. Atvykę Ukrainos vaikai integruojasi į mokyklų, ikimokyklinio ugdymo, neformalaus švietimo įstaigų bendruomenes, atsinešdami ir savo išgyvenimus. Vyresnieji savo jausmus ir patyrimus dažniau išsako žodžiais, o mažiausieji – per žaidimus. Tad jautri karo tema, kitų išgyventos skaudžios patirtys šiandien vis labiau paliečia ir mūsų šalies vaikus. Vaiko teisių gynėjai atkreipia tėvų dėmesį – nenustebkite ir nesibaiminkite, jeigu jūsų vaikų žaidimuose atsiras karo tema.

„Net ir mažiausi vaikai girdi kas vyksta aplinkui, jaučia ir supranta suaugusiųjų išgyvenimus – jie žino, kad vyksta karas. Vis daugiau vaikų iš Ukrainos žaisdami – verbaline ir neverbaline kalba – mūsų mažiausiems apie tai pasakos dar daugiau. Nenustebkite ir neišsigąskite, vaikai taip pat išgyvena šių dienų aktualijas, jie turi savaip išbūti šį nerimo laiką, svarbiausia, kad visuomet jaustų jūsų meilę, artumą ir būtų saugūs“, – sako Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos direktorė Ilma Skuodienė.

Žaisdami 2–6 metų vaikai įgyja naujų gebėjimų, įgūdžių, dalinasi iš savo socialinės aplinkos ir šeimos atsineštais įspūdžiais ir patyrimais, žaidžia vaidmenų žaidimus. Tokio amžiaus vaikų raidos etapas vadinamas „žaidimų metu“.

„Ukrainos vaikai, kurių anksčiau buvusi saugi socialinė aplinka virto nesaugia, patyrė ir išgyveno karo baisumus savo šalyje. Mažamečiai patiria didžiulį baimės, nerimo ir nesaugumo jausmą, kančią ir sielvartą. Šiuos jausmus, susikaupusias emocijas vaikai vienaip ar kitaip išreikš ir per žaidimus. Todėl neturėtų stebinti, jeigu su vaikais iš Ukrainos ikimokyklinio ugdymo grupėse ar kieme žaidžiantys vaikai taip pat ims žaisti karo žaidimus“, – sako Tarnybos psichologė Aura Svetikienė.

Žaidimų galia ikimokyklinio amžiaus vaikams didžiulė, todėl svarbu leisti jiems išreikšti savo jausmus, susikaupusias emocijas – jų jokių būdu negalima slopinti.

Natūralu, kad saugioje ir darnioje aplinkoje augantis vaikas pieš saulę, gėles, jo piešiniuose dominuos šviesios spalvos. Tuo tarpu didelius išgyvenimus patyrusio vaiko piešiniuose atsispindės jo matytas ir išgyventas skausmas, vyraus tamsių spalvų atspalviai. Kiekvienas vaikas dažniausiai piešia tai, kas jam aktualu.

Anot A. Svetikienės, nereikėtų stebėtis jeigu mažųjų žodyne atsiras tokie žodžiai, kaip *karas*, *bomba*, *geras ar blogas kareivis*, *priešas*, tiesiog būkite pasiruošę juos vaikams paaiškinti ir atminkite, kad su vaiku kalbėti apie karą ir tai kas vyksta, kas jam kelia nerimą – būtina. Kalbėtis su vaiku reikia jam suprantama kalba ir pavyzdžiais, atsižvelgiant į jo amžių ir raidą.

Keletas psichologės patarimų:

- Jeigu nuspręsite nepirkti karo žaidimams tinkamų žaislų – aiškiai ir suprantamai vaikui paaiškinkite, kodėl.
- Draudimas žaisti karą, kaip ir bet kuri kitą, jums atrodantį netinkamą žaidimą, tikėtina, kad iššauks priešingą vaiko reakciją – vaikas žais, tik stengsis slėptis, darys tai, kai jūs nematysite.
- Žaiskite kartu su vaiku visus, net ir karo, žaidimus – padėkite jam susikurti teigiamą personažą, tinkamai įprasminti žaidimą.
- Nepamirškite, kad svarbiausia – saugumas. Todėl nepirkite vaikams šautuvų, kurie šauda nedideliais plastikiniais rutuliukais – jie gali sužaloti akį. Lazerio šviesa kenkia regėjimui, todėl atsisakykite ir tokią šviesą turinčių žaislų.
- Neleiskite vaikui taikytis į žmones ar gyvūnus. Žaisti reikia su žaislais. O jeigu jaučiate, kad mažylio žaidimai darosi agresyvesni, juose atsiranda perteklinių emocijų – atitraukite jį nuo žaidimų ir užsiimkite ramesne veikla – pasivaikščiokite, kartu paskaitykite, papieškite. Beje, emocionalūs žaidimai tampa ir tada, kai vaikas patiria neigiamų emocijų, pvz. kažkas jį skriaudžia, todėl pasidomėkite ar taip nėra.
- Svarbiausia, kad žaisdamas vaikas jaustųsi saugus, turėtų savo erdvę, o išsigandęs ar sunerimęs jaustų jūsų palaikymą, supratimą ir gautų atsakymus į visus iškylančius klausimus.

Vaiko psichinei sveikatai labai svarbi emocinių išgyvenimų pusiausvyra, todėl nesibaiminkite, jeigu vaikas dažniau ims žaisti karą ar kalbėti apie jį, svarbiausia, kad pats jaustųsi saugus ir mylimas. Nuo mažų dienų svarbu mokyti vaikus tinkamai priimti ir išgyventi sudėtingas situacijas, nebijoti išreikšti savo jausmų, kad vėliau mokėtų emocijas valdyti ir jos nebūtų pražūtingos tiek psichinei, tiek fizinei sveikatai.

